

Zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2009

Tento materiál přináší tu část Zprávy o činnosti Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV za rok 2009, kterou z taktického hlediska považujeme za možné zveřejnit. Jeho zveřejnění je snahou o zpřístupnění maximálního objemu informací o činnosti ÚOOZ široké veřejnosti.

OBSAH :

1. Problematika zvlášť závažné násilné trestné činnosti
2. Problematika nelegálních obchodů
3. Problematika obchodu s lidmi a nelegální migrace
4. Problematika zločineckých struktur
5. Problematika terorismu a extremismu
6. Problematika padělání
7. Problematika závažné majetkové trestné činnosti

1) Problematika zvláště závažné násilné trestné činnosti

Charakteristika a projevy trestné činnosti

Charakteristickým atributem násilné trestné činnosti páchané v přímé souvislosti s organizovaným zločinem je skutečnost, že vlastní provedení není primárním cílem pachatelů, ale jedná se o nevyhnutelný sekundární produkt předešlé trestné činnosti, ať již obecného či majetkového charakteru. Organizovaná kriminalita je kvalitativně odlišná od běžné kriminality. Zatímco u běžné kriminality je ústředním bodem konkrétní pachatel a konkrétní trestný čin, jsou tyto faktory u organizované kriminality druhotné. Jádrem trestné činnosti není totiž již spáchaný čin a pachatel, ale dosažení zisku. Jde o to, rychle získat a prodat zboží, případně realizovat určitou službu, maximalizovat a nakonec legalizovat zisk. Přitom není podstatné, jak toho bude dosaženo, popřípadě jakého trestného činu k tomu bude třeba spáchat. Prioritním cílem organizovaného zločinu je dosahování maximálního zisku, následná trvalá legalizace a pronikání do společenských struktur. Zisky jsou do značné míry spotřebovány, do určité míry jsou investovány v hospodářské sféře anebo použity k zajištění bezpečnosti či v boji s konkurencí. Lze tudíž konstatovat, že se jedná o určitý přidružený produkt vznikající v rámci procesu, jehož výsledkem je co nejefektivnější dosažení cíle.

Převážnou část trestné činnosti tvoří trestné činy proti životu, zdraví, svobodě a lidské důstojnosti. V případech vražd a ublížení na zdraví se jedná především o skutky, jejichž hlavním motivem je na jedné straně boj o sféru vlivu a teritoria, na straně druhé slouží především k prosazení disciplíny a k potrestání provinilců v rámci jedné zločinecké skupiny či organizace. Dále jde o následný produkt primární trestné činnosti, jehož cílem je zejména odstranění náhodného svědka, brání rukojmí např. při nezdařeném loupežném přepadení. Rovněž slouží jako prostředek k dosažení vlastního cíle např. při vymáhání nedobytné pohledávky. Vlastní způsob provedení je na vysoce sofistikované a profesionální úrovni. V případě vražd byly tyto skutky v roce 2009 dokumentovány převážně ve stádiu pokusu. U trestných činů ublížení na zdraví a zbavení osobní svobody lze konstatovat značnou míru latence, přičemž pro trestné činy zbavení osobní svobody je v uplynulém období charakteristické, že nelze jednoznačně potvrdit, zdali došlo pouze k faktickému pohřešování osoby z jakéhokoliv důvodu, nebo byl-li na osobě spáchan trestný čin vraždy (zejména u tzv. bílých koní, neboť chybí tělo poškozeného, přičemž ostatní indicie naznačují, že došlo k jeho fyzické likvidaci). Uvedená skutečnost značně znesnadňuje odhalování a dokumentování předmětné trestné činnosti a tím i související primární trestné činnosti, spočívající převážně v majetkové trestné činnosti. V případě loupeží opětovně převládají loupežná přepadení kurzovních vozů převážejících velké finanční částky, kterých se dopouštějí zejména dobře organizované a ozbrojené skupiny pachatelů. V oblasti *racketeeringu* lze konstatovat nezměněný stav oproti minulému období, neboť jsou dokumentovány případy vybírání poplatků od cizích státních příslušníků, zejména ze zemí bývalého SSSR pracujících na území České republiky. Poškození nechtějí tuto trestnou činnost oznamovat, proto i v těchto případech lze hovořit o značné latenci.

Prognóza vývoje

V oblasti násilné trestné činnosti páchané ve spojitosti s organizovaným zločinem lze předpokládat určitý stupeň stagnace a větší míru latence oproti minulému období. Což je zapříčiněno skutečností, že organizované skupiny se ve stále větší míře snaží své zisky z trestné činnosti legalizovat prostřednictvím legálního podnikání (tzn., že navenek vystupují a chovají se jako „slušní podnikatelé“) a pevně se tak uchytil v oficiálních strukturách

společnosti a získat tak vliv, ať již ve státní správě a samosprávě nebo ekonomické sféře, přičemž páchaní násilné trestné činnosti v její nejzryzejší podobě (tj. páchaní vražd, ublížení na zdraví a zbavení osobní svobody) či pouhý náznak spojitosti mezi nimi a touto trestnou činností jsou pro ně krajně nepříznivé. Rovněž lze očekávat větší množství případů, u kterých vzhledem nepříznivé důkazní situaci (neexistence tělesných ostatků) budou, dle trestního zákoníku, kvalifikovány jako trestný čin zbavení osobní svobody, přestože se lze na základě ostatních indicií domnívat, že došlo k spáchání trestného činu vraždy.

2) Problematika nelegálních obchodů

Charakteristika a projevy trestné činnosti

ÚOOZ odhaluje především organizované skupiny pachatelů, kteří se zabývají nedovoleným obchodem, výrobou, dovozem a vývozem zbraní, zakázaných bojových prostředků a výbušnin ve větším rozsahu. Další oblastí je problematika nedovoleného nakládání a obchodování s nebezpečnými chemickými, biologickými, radioaktivními a nukleárními látkami (dále jen „CBRN materiály“).

V roce 2009 nadále přetrvává trend, že trestné činnosti, která je v náplni odboru nelegálních obchodů, se dopouští úzký okruh osob, a to vzhledem ke specifičnosti této činnosti. V problematice obchodování se zbraněmi, municí, výbušninami a vojenským materiálem jsou to na jedné straně fyzické osoby, kde se vyskytuje několik typů pachatelů, ať už to jsou sběratelé zbraní, nebo osoby, které se podílejí na úpravě znehodnocených zbraní až po osoby, které výše uvedenou trestnou činnost páchají pro finanční prospěch.

Další skupinou jsou právnické osoby, které se snaží různými způsoby obejít zákon (zde hlavně hovoříme o zákonu č. 38/1994 Sb., o obchodu s vojenským materiálem), dle kterého je nutné mít k této činnosti povolení a ke každému konkrétnímu obchodu licenci vydanou licenční správou Ministerstva průmyslu a obchodu. Na základě v minulosti rozpracovaných případů, můžeme konstatovat, že tyto subjekty se snaží zákonné podmínky obejít, například uskutečněním zahraničního obchodu s vojenským materiálem formou zbrojních průvodních listů, které se však týkají dovozu, vývozu a průvozu zbraní a střeliva fyzických osob.

Největším problémem na poli obchodu se zbraněmi je znehodnocování zbraní. Tato problematika je upravena v zákoně č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Hlavní problém v minulosti spočíval v tom, že osoba, která si nechala znehodnotit zbraň, neměla povinnost tuto zbraň následně po znehodnocení oprávněnou osobou předložit fyzicky ke kontrole Policii ČR. Tato povinnost je nyní uvedena v novele tohoto zákona, ale i nadále přetrvává problém v tom, že příslušný policista, kterému je předložena znehodnocená zbraň, nedokáže rozpoznat to, zdali je zbraň skutečně znehodnocena přesně podle daného technologického postupu (například nevidí dovnitř zbraně na to, zdali je skutečně závěr zbraně nehybný). V souvislosti s případy realizovanými ÚOOZ jsou zajišťovány v kriminálním prostředí zbraně, které byly původně znehodnocené a následně uvedené do střelbyschopného stavu. Výsledky odborných expertíz potvrzují, že zbraně sice byly znehodnoceny, ale velice jednoduše uvedeny do původního stavu, tudíž není možné přesně určit, jestli byla zbraň znehodnocena přesně podle stanoveného technologického postupu. Zde se tedy nabízí jediné možné řešení, a to, aby znehodnocování zbraní prováděla firma, která bude pod přímou kontrolou státních orgánů a ne jak je tomu doposud, že tuto činnost provádějí různé soukromé subjekty, nad kterými není dostatečný dohled a znehodnocování zbraní mohou provádět tak, aby nebyl problém tuto zbraň uvést do funkčního stavu. Takto zprovozněné zbraně neslouží jen k obchodu, ale i k páchaní další násilné trestné činnosti, a to nejen na území ČR, ale i v zahraničí, což potvrzují případy vedené ÚOOZ.

V problematice nelegálních obchodů se ÚOOZ zaměřuje rovněž na trestnou činnost v oblasti nelegálního nakládání s CBRN materiály, dále prošetřuje mimořádné události spojené se záchytem nebo nálezem ionizujícího záření, nebo vysoce nebezpečných chemických a biologických látek. V této oblasti jsou nejnebezpečnější projevy trestné činnosti spatřovány zejména v nelegální přepravě CBRN materiálů ze zahraničí do ČR a dále v nelegálním nakládání s nimi na území ČR, případně jejich tranzitu přes ČR. Velice závažnou oblastí je ztráta kontroly nad nebezpečnými CBRN materiály ze strany jejich legálních držitelů v případech krachu firem a likvidací starých průmyslových závodů. Mezi další nebezpečné oblasti patří nelegální obchodování s prostředky protichemické ochrany, které spadají do vojenského materiálu, a lze je zneužít při nelegální výrobě chemických bojových látek.

Prognóza vývoje

K prognóze dalšího vývoje můžeme uvést, že pokud se skutečně nezpřísní kontrola nad znehodnocováním zbraní, bude mít tento trend stoupající tendenci, protože poptávka po těchto zbraních je neustále velká, a to nejen na území ČR, ale i v zahraničí.

V oblasti CBRN materiálů lze pravděpodobně do budoucna očekávat zvýšený zájem o nelegální obchodování s těmito materiály.

3) Problematika obchodu s lidmi a nelegální migrace

Charakteristika a projevy trestné činnosti

Způsoby páchaní trestné činnosti obchodování s lidmi v oblasti komerčního sexuálního zneužívání nebo užití k prostituci se v průběhu roku 2009 zásadně nezměnily ve srovnání s předchozím rokem. Zaznamenali jsme případy obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování, kdy byly pachateli lákány mladé dívky a pod slibem zajištění práce v barech v příhraničních oblastech nebo zahraničí. Následně byly dívky pod pohrůzkou násilí nebo za použití násilí nuceny k provozování prostituce, z níž pachatelé kořistili. Pachatelé se zaměřovali především na sociálně slabé osoby, na osoby mladistvé, z dětských domovů nebo na osoby s nařízenou ústavní výchovou.

Pokud se týká zemí původu obětí, byly jako zdrojové zaznamenány země s jinou životní úrovní (Ruská federace, Slovensko, Ukrajina), pro něž byla ČR zemí cílovou. V některých případech byla naopak ČR zemí zdrojovou pro Rakousko, SRN, Švýcarsko. Přeprava obětí nebo prostitutek byla realizována všemi dostupnými způsoby (např. vlak, autobus, automobil).

V prostitučním prostředí docházelo k organizování a následné kořistění z poskytování sexuálních služeb v prostředí nočních erotických klubů, poskytování sexuálních služeb v tzv. „privátech“, popř. eskortní servis. Lze konstatovat, že zejména v příhraničí se počet nočních erotických klubů stále snižuje a prosperuje jen několik z nich, za kterými stojí silný kapitál. Oproti tomu zůstalo na stejné nebo mírně se zvyšující kvantitativní úrovni poskytování sexuálních služeb za úplatu v privátních bytech. Důvody tohoto trendu byly zcela zřejmé, zejména v kontextu celosvětové ekonomické krize. Ceny za služby v privátních bytech byly výrazně nižší než v nočních erotických klubech, což bylo logickým vyústěním porovnání faktorů přímých nákladů na provoz a počtu klientů.

V porovnání roku 2008 a 2009 nedošlo k výrazným změnám ani při páchaní trestného činu obchodování s lidmi za účelem nucených prací a jiných forem vykořisťování. Česká republika byla cílovou zemí pro osoby z bývalého Sovětského svazu, Rumunska, Bulharska, Vietnamu,

Indie, Číny, Mongolska a dalších asijských zemí. Pod záminkou práce s dobrým výdělkem jsou lidé získáváni na práci v ČR prostřednictvím organizovaných skupin, které jim zařídí legální vstup na území ČR. Po příjezdu do ČR jsou jim odebrány pasy, jsou uvedeni v závislost na zprostředkovateli práce, aby dobrovolně nemohli odejít a museli vykonávat podřadnou práci, většinou fyzicky náročnou za minimální nebo žádný plat.

V roce 2009 se v několika případech výše uvedené jednání potvrdilo a pachatelé jsou stíháni. Vždy se jednalo o organizovanou skupinu pachatelů působící většinou v několika státech. Byly zjištěny informace o napojení zločineckých skupina na státní orgány při legalizaci pobytu na území ČR a zajišťování pracovních dokladů.

Pracovníky ÚOOZ byli zjištěny a jsou dokumentovány informace k vývozu českých občanů do Velké Británie. Pachatelé nábory české občany pod záminkou dobře placené práce. Po příjezdu do Velké Británie poškozeným vezmou doklady a odebírají jim vydělané peníze za práci. V případě odchodu jim je vyhrožováno násilím nebo jsou bití. Pachatelé také ve velkém množství zneužívají sociální dávky a jiné výhody po padělání dokladů poškozených. Poškození se rekrutují především ze sociálně slabých vrstev, alkoholiků a drogově závislých. V několika případech se jedná o osoby v pátrání nebo k dodání do výkonu trestu na území ČR.

V průběhu kalendářního roku 2009 se naplno potvrdily a projevíly změny ve způsobu páchání a organizování trestné činnosti na úseku nelegální migrace způsobené z velké části vstupem ČR do tzv. schengenského prostoru. Organizování a páchání předmětné trestné činnosti se stalo pro organizátory jednodušší, naopak z hlediska dokumentace pro orgány policie obtížnější. Není již třeba takových mnohočlenných skupin, které se na organizování podílely, ale na zajištění nelegálního převozu migrantů stačí v některých případech i tři osoby. Jedna osoba v místech domovského státu (zajišťuje nábor migrantů), druhá v prvním státě vstupu do schengenského prostoru (většinou zajišťuje legální víza) a třetí v cílové zemi (zajišťuje jejich pobyt a zaměstnání).

Pro organizátory je prvotní dostat migranty do některého ze vstupních států schengenského prostoru (ČR, Slovensko, Bulharsko, Rumunsko i Rakousko), odkud pak již mohou celkem bez problémů pokračovat dalším transportem do cílových zemí. ČR není pro většinu migrantů cílovou zemí, ale je i nadále zemí tranzitní. V současné době migranti cestují do ČR nebo do výše jmenovaných okolních států letecky, mají povolen vstup na území vybraného státu, a to formou krátkodobého nebo dlouhodobého pobytu (příslušná víza) a dále migrují do dalších zemí EU. Staronovým způsobem, který byl v průběhu roku 2009 zaznamenán, je přeprava migrantů v kamionech. Do vstupního státu schengenského prostoru je tranzit letecky a pak výše uvedenými kamiony nebo dodávkovými či osobními vozidly. Počty migrantů v jednom tranzitu se pohybují různě, od 2 do 40 osob. Záleží právě na způsobu následné silniční přepravy.

Hlavním a palčivým problémem zůstává zneužívání vízové politiky. Migranta, který má zájem vycestovat do ČR, v jeho domovské zemi kontaktuje osoba „organizátor - náborář“, který zajistí všechny potřebné doklady a náležitosti k získání některého z druhů víz umožňující osobě legální výjezd do ČR. Legální vízum je získáno za uvedení nepravdivých důvodů a podmínek. V těchto případech dochází k zneužívání účelu víz a cílem migranta je se pouze dostat do některé vstupní země schengenského prostoru a pak dále migrovat do vyspělejších zemí tohoto společenství. Při získávání víz uvádějí osoby migrantů účelově například adresy, na kterých se budou v ČR zdržovat nebo podnikat, tyto sice existují, ale migrant je vůbec nezná a nemá v úmyslu jich využít. Nejvíce jsou zneužívána tzv. podnikatelská víza, víza za účelem pozvání, víza turistická, víza studijní a víza za účelem sloučení rodiny. Stále je využíváno tzv. účelových sňatků, kdy dochází k sňatkům mezi cizinci a českými občany, kde jediným účelem je získání pobytu na území našeho státu. Po získání víza a příjezdu do některé ze zemí schengenského prostoru má migrant teoreticky

volný pohyb nebo velice zjednodušený mezi jednotlivými státy. Víza pro vstup na území ČR většinou zajišťují členové organizace zabývající se právě nelegální migrací. Tohoto způsobu využívají zejména osoby vietnamské, arabské a čínské národnosti. Naproti tomu migrace občanů ze států bývalého SSSR se stále snižuje. Nově je zaznamenáno organizování nelegální migrace osobami nigerijské komunity, a to zajišťováním účelových sňatků. Nově rovněž organizátoři zajišťují migrantům prodloužení dlouhodobého pobytu na území ČR za účelem podnikání, i když ví, že tohoto prodloužení dlouhodobého pobytu nemohou dosáhnout, jelikož tím, že jsou migranti nelegálně v jiné zemi (např. SRN, Polsko nebo Francie), porušili podmínky pro jeho udělení. Organizované skupiny mají ze způsobů této trestné činnosti velké zisky v řádech milionů korun českých. U osob vietnamské národnosti byl zaznamenán i další způsob páčání této trestné činnosti, kdy migrant jezdí tzv. na podobu, což znamená, že tato osoba má u sebe platný doklad s platnými vstupními podmínkami k pobytu v určité zemi, ale tento cestovní doklad je jiné osoby vietnamské národnosti, které je migrant jen podobný.

V průběhu roku 2009 byla na území ČR ve zvýšené míře také zaznamenána místa, kde dochází k výrobě nebo padělání cestovních dokladů, posléze využívaných právě za účelem nelegální migrace. Toto bylo zaznamenáno u osob z vietnamské, bulharské a arabské komunity.

Prognóza vývoje

V problematice obchodování s lidmi po linii sexuálního zneužívání nebo užití k prostituci nebyly zaznamenány nově působící faktory, v jejichž důsledku by mělo docházet k zásadním změnám ve stavu a struktuře této trestné činnosti. Lze předpokládat, že i nadále budou v této oblasti aktivní nejrůznější modelingové a zprostředkovatelské agentury, které využívají ke své činnosti internetové prostředí.

Charakter trestné činnosti *obchodování s lidmi za účelem nucených prací a jiných forem vykořisťování* bude nadále pokračovat, ale budou se měnit její formy. Z posledních dvou let je patrné, že pachatelé ustupují od násilných forem zadržování pracovní síly a přechází k nenásilným formám. Především zadlužování a zadržování pobytových dokladů. Poučují se z případů dokumentovaných ÚOOZ, které jsou ve fázi vyšetřování a hledají nové praktiky jak udržet cizince pracujícího pro danou agenturu a policie nevyhodnotila takové jednání jako trestný čin nebo, aby takovéto jednání bylo obtížné dokázat.

Největšího zisku z trestného činu obchodování s lidmi za účelem nucené práce a jiných forem vykořisťování mají pachatelé z rozdílu mezi přiznanými penězi státu, které podléhají dani a dalším poplatkům a nepřiznané části zisku, kterou se snaží prostřednictvím dalších firem legalizovat. Je zřejmé, že při dokumentaci výše uvedené trestné činnosti bude nutné spolupracovat s pracovníky policie dokumentující trestné činy v oblasti hospodářské kriminality a současně dokumentovat i tento druh trestné činnosti.

Pokud nebudou provedena opatření, která zpřísní podmínky pro udělení legálního pobytu na území ČR (jak krátkodobého, tak i dlouhodobého), tak se situace nebude zlepšovat. Je třeba jasně a zcela zřetelně vytýčit podmínky pro udělování různých druhů povolení k pobytům na území ČR (hlavně zpřísnit kontrolu nad jejich dodržováním), jejich čitelnost, co nejvíce vyloučit možnost jejich zneužití. Zlepšení situace nenahrává ani úprava trestního zákoníku (účinnost od 1.1.2010), která v oblasti boje s nelegální migrací nedává mnoho adekvátních možností k potírání organizovaných skupin, které se touto trestnou činností zabývají a mají z této činnosti značné zisky.

4) Problematika zločineckých struktur

Charakteristika a projevy trestné činnosti

Činnost na tomto úseku je zaměřena na prověřování domácích i zahraničních zločineckých struktur, o jejichž působení se v roce 2009 dá hovořit zejména v souvislosti s ekonomickou kriminalitou, která v tomto roce byla ovlivněna hospodářskou recesí.

O působení českých zločineckých struktur se dá hovořit zejména v souvislosti s ekonomickou kriminalitou spojenou s tunelováním firem a společností, násilným přebíráním společností a jejich majetků zejména s ohledem na přidělované dotace a příspěvky z různých fondů. V této souvislosti dochází k ovlivňování výběrových řízení, účelovému zřizování různých společností, které v těchto řízeních vítězí a získávají jak zakázky, tak i dotace z různých fondů.

Zločinecké organizace působící v ČR jsou obvykle v přímých vazbách na zahraničí a jejich činnost se tak odvíjí od aktuálních trendů mezinárodního organizovaného zločinu. Obecně lze za hlavní prvky, které umožňují rozmach organizovaného zločinu, označit korupci ve státní správě, nedostatečnou legislativu, malou transparentnost financování soukromých institucí a malou transparentnost ve veřejných zakázkách.

U cizojazyčných skupin monitorujeme zvýšený zájem o trvalé usazení osob organizovaného zločinu na území České republiky, kde mají zájem o provádění investic v podnicích se strategickým vlivem, investice do nemovitostí či další podnikatelské aktivity na území státu. K těmto aktivitám je využíván zejména kapitál, u kterého nelze zcela přesně identifikovat jeho původ. Dále lze uvést, že další dimenzí je mocensko-zločinecké ovládnutí zájmového prostředí.

V průběhu roku 2009 došlo na území ČR ze strany orgánů činných v trestním řízení k výrazné eliminaci aktivit především etnických ruskojazyčných kriminálních formací, které započaly vyvíjet aktivní činnost již v roce 2008. V tomto roce došlo k násilným střetům v souvislosti se získáním majoritního vlivu nad kontrolou toku finančních prostředků.

Hospodářská recese, která nastala v polovině roku 2009, měla za následek zvýšenou aktivitu ruskojazyčných skupin za účelem transformace finančních aktivit do jiných odvětví společenského života. Úpadek průmyslu sebou přinesl odliv nabídky levné pracovní síly. Tyto osoby však z území ČR z převážné části neodcestovaly a velmi často jsou najímány organizovanými skupinami pro páchaní trestné činnosti.

Dominantní asijskou skupinou na území ČR je vietnamská komunita, jejíž činnost je poměrně rozsáhlá a širokospektrá. Jedná se o různé, někdy i vzájemně provázané organizace, které působí po liniích obchodování s lidmi, obchodu s omamnými a psychotropními látkami (dále jen OPL), násilné, majetkové trestné činnosti a vysoce kvalifikované hospodářské trestné činnosti. Každá z uvedených činností se odehrává v převážné míře uvnitř komunity. Jedná se tedy, až na výjimky, o vysoce latentní trestnou činnost.

V oblasti OPL je zaznamenán v průběhu roku 2009 na území České republiky nárůst výroby a přechovávání OPL, především pěstíren cannabisu (konopí neboli marihuany).

Vysoce nebezpečným kriminálním hlediskem k vietnamské komunitě je již dlouhodobě, a v roce 2009 tomu nebylo jinak, závažná hospodářská trestná činnost spočívající v dovozu zboží na území ČR, kterou dochází k obcházení a porušování daňových zákonů. Touto činností se dominantně na území státu zabývají, jak vietnamské, tak i čínské organizace.

Prognóza vývoje

Stále přetrvávají snahy skupin organizovaného zločinu ovlivňovat průběh vyšetřovaných případů, které se týkají jejich aktivit. K tomuto využívají zejména veškeré možnosti stížností,

opravných prostředků, kdy vyřizováním těchto podání zahlcují orgány státní správy. Jedná se o efektivní způsob, který je doplněn o snahy ve využití korupce směrem ke státní správě.

V ekonomické kriminalitě bude stále častěji docházet k napadání majetku EU, využívání fondů a dotačních titulů, kdy následným projevem přerozdělování těchto finančních prostředků bude kriminalita násilného charakteru. Z hlediska neúspěšného boje s organizovaným zločinem může hrozit zejména pokles důvěry občanů ČR k institucím státu.

5) Problematika terorismu a extremismu

Charakteristika a projevy trestné činnosti

Terorismus

Policie ČR se v problematice terorismu zaměřuje především na získávání poznatků k aktivitám osob, které mají dle dostupných informací vazby na teroristické organizace, případně osob, které jsou známé svými radikálními postoji. Při zpracovávání dané problematiky ÚOOZ aktivně a intenzivně spolupracuje se zahraničními partnery.

Česká republika nadále zůstává spíše logistickou základnou pro podporu teroristických aktivit v zahraničí. Zejména se jedná o získávání a shromažďování potažmo přerozdělování finančních prostředků na činnost subjektů podezřelých z napojení na teroristické organizace a o jejich transfer na místa určení, a to tak, aby riziko propojení skutečného účelu, pro který mají být aktiva použita a místa jejich získání nebo shromáždění bylo pokud možno zcela eliminováno. Činnost zájmových subjektů je na vysoké odborné úrovni stejně jako jejich technické možnosti nebo zázemí pro činnost.

V zájmu maximálního snížení rizika dokonání teroristického aktu je činnost Policie ČR nadále zaměřena na preventivní opatření, která vyplývají z analýzy rizik pro Českou republiku resp. pro celou Evropu. Nejvyšším možným nasazením jsou proto prověřovány signály o možném pohybu osob napojených na teroristické organizace na území ČR a jsou monitorovány jejich aktivity.

V roce 2009 došlo při odboru terorismu a extremismu k vytvoření speciálního policejního pracoviště – Národního kontaktního bodu pro terorismus (dále jen NKBT). Jde o specializované centrální komunikační, informační a analytické pracoviště Policie České republiky. NKBT se zabývá sběrem, vyhodnocováním, analýzou a zpracováním informací, zjištěných Policií České republiky, o teroristech a osobách důvodně podezřelých z napojení na teroristické organizace. NKBT je propojeno se všemi útvary Policie České republiky a spolupracuje s ostatními bezpečnostními orgány u nás i v zahraničí. Hlavním přínosem je efektivní zpracování dat o terorismu a možnost občanů obracet se s případnými podněty přímo na specializovaný policejní útvar.

Extremismus

Činnost ultrapravicových organizací v České republice lze v roce 2009 rozdělit na dvě základní období, časově na první a druhou polovinu roku 2009. Tato období jsou charakterizována zcela rozdílnou aktivitou těchto skupin. V první polovině roku 2009 byla činnost zmíněných organizací stále více radikálnější a podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka byla ze strany těchto organizací otevřenější a aktivnější. Nejvýraznějším skutkem, kterým se tyto organizace prezentovaly, byl útok na romskou rodinu v obci Vítkov (duben 2009). Zvýšenou aktivitu v prvním pololetí roku 2009 lze přičítat i neúspěšnému návrhu vlády ČR na rozpuštění Dělnické strany (dále jen „DS“), kdy následně

osoby spojené s celým neonacistickým hnutím demagogicky prohlašovaly, že tímto rozhodnutím byla legitimizována jejich veškerá činnost.

Ve druhé polovině roku 2009 byly ÚOOZ zrealizovány rozsáhlé, dlouhodobě rozpracované případy, kdy výsledkem byla úplná paralyzace hnutí při pořádání neonacistických koncertů a částečná paralyzace hnutí při pořádání jiných aktivit. Tímto zásahem ÚOOZ došlo k navýšení počtu tzv. spontánních demonstrací, které byly cíleny proti ÚOOZ a na podporu vazebně stíhaných osob.

I nadále byly pořádány White Power Music (dále jen WPM) hudební koncerty, tedy koncerty hudby „bílé síly“. Pořadatelé WPM koncertů byla organizace Národní odpor, Autonomní nacionalisté a dále ženská odnož Národního odporu Resistance Women Unity (RWU). Tyto koncerty sloužily především jako ideová základna pro šíření myšlenek neonacismu, jako prostředek k rekrutování nových osob a jako prostředek k radikalizaci stávajících neonacistů bojujících vůči současnému demokratickému systému. V neposlední řadě tyto koncerty sloužily k získávání finančních prostředků k financování dalších neonacistických aktivit. V roce 2009 došlo k uspořádání 18 koncertů WPM. Došlo ke snížení počtu koncertů oproti roku 2008 (34), je ale nutné uvést, že 17 těchto koncertů bylo uspořádáno v prvních 5 měsících roku 2009 a z tohoto je zřejmé, že aktivita neonacistických skupin začátkem roku nabývala na intenzitě.

Během pořádání koncertů rovněž pokračovala snaha o co největší sounáležitost k širšímu evropskému nebo světovému neonacistickému hnutí a to nejenom užíváním transparentů mezinárodních neonacistických organizací Blood and Honour a Combat 18, ale především umístováním pozvánek na koncerty na stránkách těchto organizací, účastí zahraničních neonacistických hudebních skupin, které jsou těmito organizacemi podporovány, i přímou účastí představitelů Blood and Honour na koncertech v ČR. V souvislosti s touto aktivitou jsme zaznamenali snahy o obnovení těchto organizací v ČR, která má rovněž souvislost s nárůstem militantnosti, kdy mnoho osob z řad neonacistů není spokojena s prováděnou taktikou vstupu na politickou scénu a spíše podporují otevřený násilný boj.

Začátkem roku 2009 pokračoval trend nastolený již v průběhu roku 2008, kdy se víceméně poklidné demonstrace, až na jednotlivé excesy, zcela změnily v organizování násilných demonstrací. Hlavním cílem demonstrací byla snaha o oslovení široké veřejnosti (voličů) většinou sociálním námětem, popřípadě námětem, který vystupoval proti menšinám. Dalším cílem bylo násilí vůči Policii ČR, která i nadále představuje zástupný symbol pro boj těchto skupin se systémem. Rok 2009 přinesl užívání stále dokonalejších a sofistikovanějších zbraní.

Druhá polovina roku je charakterizována značným množstvím pořádaných tzv. spontánních demonstrací, kdy relativně malý počet osob (20 – 100) během krátkého časového úseku, na domluveném místě uspořádá demonstraci za své propagované cíle a názory. Tyto demonstrace nejsou nikde ohlášeny, většinou neexistuje oficiální pořadatel. Tento trend je již znám z roku 2008, kdy ve většině případů bylo cílem těchto demonstrací propagace antisemitismu. Hlavním cílem spontánních demonstrací v roce 2009 byla demonstrace proti případům, které vedl ÚOOZ. Tyto spontánní demonstrace byly uskutečněny na území celé ČR a vzhledem k jejich četnosti významně stoupl počet veřejných akcí v roce 2009.

ÚOOZ eviduje v roce 2009 uspořádání celkem 76 shromáždění, demonstrací, pochodů a jiných veřejných aktivit. Nejvýznamnější podíl na uspořádání těchto akcí má obecně hnutí Národního odporu, kdy si pod tímto pojmem můžeme představit jak samotnou organizaci Národní odpor, Autonomní nacionalisty, Resistance women unity, tak i Dělnickou stranu, která se iniciativně podílela na pořádání mnoha neonacistických aktivit. Za pokračující trend lze rovněž zmínit přelévání jednotlivých představitelů do několika shora zmíněných organizací. Zcela marginálních počtů oproti výše zmíněným organizacím dosáhl další subjekt na ultrapravicové scéně, a to Národní strana, která pokračovala především ve své snaze o mediální zviditelnění.

Zcela novou skutečností se v roce 2009 stalo užívání hesla „nacionální socialismus“, které v českém prostředí bylo změněno na „národní socialismus“. Toto heslo zcela jednoznačně ve spojení s aktivitami osob, které jej propagují, evokuje oficiálně uplatňovanou diktaturu v Německu v letech 1933-1945, v období tzv. Třetí říše – nacismus. Toto heslo je bez výjimky užíváno jak hnutím Národní odpor, tak Dělnickou stranou na svých transparentech i ve webové prezentaci. Ultrapracvicové organizace mimo shora zmíněných činností, které se váží ke koncertům WPM a veřejným akcím, organizovaly další činnosti vedoucí k posílení své identity. Zcela nového rozměru nabyl projekt POW (**prisoners of war**), kdy se celé hnutí pomocí finančních sbírek, či obdobných výdělečných akcí snaží podporovat své uvězněné kamarády.

I v roce 2009 pokračovaly většinou utajené akce, jako jsou sportovní dny Národního odporu, různé provokační akce nebo organizované útoky, v neposlední řadě je nutné zmínit militantní výcvikové akce, za kterými stojí neonacistická skupina White Justice. Tato skupina se svým výcvikem snažila realizovat svoji strategii nutnosti přechodu od slov k činům.

Další aktivně působící stranou na české ultrapravicové scéně byla v roce 2009 Národní strana. Tato politická strana začátkem roku 2009 navázala na svoji aktivní činnost v předchozím roce, kdy se svojí vyhraněnou politikou vůči cizincům a dalším etnickým skupinám snažila ovlivnit širší veřejnost, především před volbami do Evroparlamentu. Tato strana po neúspěchu Národních gard, které byly pouhým virtuálním projektem, se i v roce 2009 snažila upoutat mediální zájem a tím si zajistit bezplatnou reklamu. V duchu této snahy představila svoji studii s názvem „Konečné řešení“, která se zabývala otázkou romského etnika v ČR (následně se stala předmětem trestního stíhání konkrétních osob). Národní strana v průběhu roku 2009 uspořádala i několik menších demonstrací, řádově v počtu do 20 osob, které se, mimo shora zmíněnou problematiku, zabývaly i problematikou „islamizace Evropy“.

Dalším zájmem odboru terorismu a extremismu jsou ultralevicové organizace, radikální ochránci zvířat a environmentalisté. Všechny současné anarchistické skupiny působící na území ČR mají společný základ, jímž je levicově orientovaný názor na uspořádání lidské společnosti. Nicméně všechny nejsou ryze anarchisticky zaměřené, ale ideologie anarchismu se v jejich programech více či méně projevuje.

V roce 2009 bylo možno sledovat klesající počet stoupenců klasického anarchismu a do popředí zájmu aktivistů stále více pronikají aktuální problémy současného světa – globalizace, ekologie, ochrana práv zvířat. Pro tyto formy a směry anarchismu se obecně vžilo pojmenování anarchoautonomní hnutí. Členové jednotlivých hnutí se vzájemně mezi sebou prolínají a vzájemně podporují svoje aktivity, jak na území ČR, tak i v zahraničí. V blízké budoucnosti lze počítat s nárůstem anarchistických uskupení založených na stejných či obdobných principech anarchistické ideologie.

Pokud se týká nejaktivnější organizace na levicové části spektra Antifašistické akce (ANTIFA, AFA), pak její aktivity na poli veřejných akcí klesají, naopak aktivity v přímém boji proti příznivcům krajní pravice mírně vzrůstají. Stejně tak její „osvětová“ činnost (např. poskytování přednášek na anarchistická témata, promítání zájmových filmů apod.) je na vzestupu. Ve frakci Antifašistická akce se sdružují nejradičálnější jedinci, kteří ostře vystupují na demonstracích. Jsou formováni pro sebeobranu a boj proti pravicovým extrémistům. Chodí oblečení v černém oděvu a obličej se zakrývají černou kuklou. Zdokonalují se v bojových sportech a zlepšují svoji fyzickou zdatnost. Ve svém programovém prohlášení se zavazují bojovat ideologicky, ale také násilnou formou proti fašismu, nacionalismu, ultrapravicu, rasismu a všem ostatním projevům útlaku na menšinách. Organizují výcvikové tábory tzv. AFA campy, na kterých probíhá výcvikový program členů v taktice pouličních bojů, předvádějí se ukázky bojových umění a konají přednášky, jak se

chovat při akci či na policejní stanici v případě předvedení. Násilí je pro ně jediným správným prostředkem k dosažení jejich cílů. Odsuzují pacifismus, který je dle jejich názoru špatná a neefektivní taktika, která nikdy neměla žádné výsledky.

Anarcho-extremistické aktivity negativně působí na demokratické uspořádání, popřípadě jsou způsobilé toto uspořádání ohrozit. Jednání, vystupování a směřování anarchistických skupin a neformálních uskupení má kolísavě agresivní tendenci, nepravidelně dochází k násilným projevům a k ostrým střetům s příznivci jiných ideových hnutí, s příslušníky bezpečnostních sil. Svým jednáním anarchisté zasahují do základních lidských práv nejen svého okolí, ale postihují tím celou společnost.

Nejširší zastoupení má anarchoautonomní scéna mezi mladými lidmi, mluví se o nich jako o „alternativní mládeži“. Stoupenci se v současné době sdružují v Československé anarchistické federaci (ČSAF) s buňkami rozmístěnými na území po celé České republice. ČSAF se považuje za méně radikální, ve svém programovém manifestu deklaruje decentralizaci správy, vytvoření autonomních regionů spojených ve volných federacích. Podporuje princip trvale udržitelného, ekologicky šetrného a racionálního způsobu života a omezení výroby na ekologicky únosnou míru. Svou činnost zaměřuje i na solidární podporu všech politických vězňů.

Kritika současné společnosti anarchoautonomy je velice pestrá. Komplexně kritizují společensko – ekonomickou situaci v zemi, model ekonomiky volného trhu, který vede k vykořisťování pracujících a ke zvětšování příjmových rozdílů mezi lidmi. Nesouhlasí s rozvíjením nadnárodních hospodářsko – politických struktur (Evropská unie), vojenských aliancí (Severoatlantická aliance) či ekonomických institucí (Světová banka). Anarchoautonomové se zapojují do protestů proti globalizaci světa. Jednou z takových aktivit byla i AntiNATO infoturné, propagované na internetových stránkách a konající se na různých místech v ČR. Uvedené AntiNATO infoturné bylo pořádáno ze strany krajní levice a to konkrétně ČSAF (Československá anarchistická federace).

Antiglobalizační aktivity tvoří celosvětově koordinovanou síť, v rámci které aktivisté úzce spolupracují. Kritizují převážně vliv bohatých západních zemí v čele s USA. Část anarchistů působí v násilnickém antiglobalizačním uskupení Black Bloc (Černý blok). Mezi další sféry zájmu patří boj proti rasismu a xenofóbii, fašismu, boj za lidská práva, práva homosexuálů a ostatních menšin, ochrana zvířat a ekologické aktivity. Mezi tyto aktivity patří účast na akcích jako Queer Parade, Protestfest, spoluúčast na protestacích proti umístění protiraketové základny USA v Brdech (iniciativa NE základnám) anebo účast na pietních akcích svých zemřelých členů a dalších akcích pořádaných jinými hnutími z levicového spektra, a to včetně reakcí na akce pořádané levicovými příznivci v zahraničí. Anarchismus je také spojován s důrazem na kritiku ekologických problémů, které spojuje s politikou západní civilizace. Některá ekologická hnutí spojila své síly s anarchoautonomním hnutím a svými projevy patří k nejradikálnějšímu proudu v hnutí.

Prognóza vývoje

- Oblast terorismu

Česká republika není v současné době bezprostředně ohrožena rizikem teroristického útoku. Terorismus však nelze v žádném případě podceňovat. Nebezpečí terorismu je pro naši republiku i přesto reálné a trvalé. Situace na poli mezinárodního terorismu se může velice rychle měnit a proto je zapotřebí ji kontinuálně sledovat a vyhodnocovat.

Jak již bylo uvedeno, Česká republika hraje roli především jako logistická základna pro možné teroristické aktivity v zahraničí.

- Oblast extremismu

Extremismus, podobně jako terorismus, je velmi obtížné predikovat. Existuje množství vzájemně propojených anebo samostatně existujících spouštěcích mechanismů, které dávají za vznik extremistickému podhoubí. Obecně lze konstatovat, že současné extremistické spektrum stále usiluje o změnu stávajícího systému.

Po opatřeních přijatých policií a dalšími orgány lze konstatovat, že se situace na extremistické scéně uklidnila. I nadále je však zapotřebí celou situaci nepřetržitě sledovat a vyhodnocovat, jelikož jde o problematiku velmi dynamickou.

Prognóza dalšího vývoje je obtížně stanovitelná. Nadále budou pokračovat tendence některých extremistických uskupení etablovat se na politické scéně a získat tak vliv ve veřejném dění.

6) Problematika padělání

Charakteristika a projevy trestné činnosti

Trestná činnost v problematice padělání je rozdělena do dvou hlavních skupin, kterými jsou padělání měny a padělání platebních karet (skimming). V oblasti padělání měny došlo v roce 2009, oproti předchozímu roku, k celkovému nárůstu počtu zadržených padělaných a pozměněných peněz. V České republice bylo celkem zachyceno 6.853 kusů padělků bankovek a mincí, což ve srovnání s rokem 2008, kdy bylo zadrženo 4.584 kusů, činí nárůst o 50%. Zvýšení bylo zaznamenáno u padělků měny EURO a tuzemské měny. Pokles v záchytu vykazaly padělky mincí a padělky USD, přičemž tato měna vykazuje dlouhodobý trend ve snižování počtu záchytů. Ačkoli tedy v roce 2009 došlo k celkovému nárůstu padělků, oproti roku 2008, je nutno konstatovat, že z hlediska dlouhodobého vývoje této trestné činnosti, mají počty zachycených padělků spíše stagnující trend.

U domácí měny bylo zadrženo 3.589 kusů padělků a oproti roku 2008 došlo k navýšení záchytu padělků o 27%. Naprostá většina padělků tuzemské měny byla zhotovena pomocí kancelářských tiskáren a kopírek, kdy stupeň nebezpečnosti těchto padělků dosahoval převážně hodnoty 4 – méně zdařilý.

V roce 2009 bylo zachyceno 2.745 kusů padělků EURO a oproti předchozímu roku došlo k nárůstu záchytu o 167%. Tento rapidní nárůst zachycených bankovek byl v roce 2009 způsoben také úspěšně realizovaným případem ÚOOZ, v rámci kterého bylo zachyceno 1.990 kusů padělaných bankovek v nominální hodnotě 100 EURO. V roce 2009 bylo na území České republiky zadrženo celkem 217 kusů padělků USD, čímž došlo ke snížení záchytu o 11% oproti roku 2008. U padělků obou těchto měn převažuje padělání tiskovými technikami a naznačuje vyšší kvalitu padělků i profesionální úroveň jejich padělatelů.

Převážná část trestné činnosti na úseku padělání tuzemské měny v roce 2009 nejeví znaky organizovanosti. Většinou se jedná o pokusy a „experimenty“ jednotlivců nebo skupin mladistvých, kteří využívají k padělání peněz nejnovější techniky v podobě PC, skenerů a tiskáren. V těchto případech se nejčastěji jedná o udávání jednotlivých nebo i většího množství padělků stejných sériových čísel.

V oblasti padělání zahraniční měny, respektive měny EURO, je situace opačná, kdy pachatelé pocházejí z jiných evropských zemí a jsou velmi dobře organizovaní. V roce 2009 byly zjištěny poznatky o padělatelských dílnách na území Bulharska a Itálie, kde byly vyrobeny velmi zdařilé padělky měny EURO a to ve všech nominálních hodnotách. Výrobci jsou napojeni na dobře organizovanou síť distributorů, kteří zásobují skupiny koncových předložitelů těchto padělků. Tyto skupiny pak operují po celé Evropě, kdy po udání určitého

množství padělků, opouštějí dané území a přesunují se do jiného státu. Je velmi obtížné mapovat pohyb těchto skupin, které jsou složeny z osob převážně bulharské národnosti.

V oblasti platebních karet došlo v roce 2009, oproti předchozímu roku 2008, ke zvýšení trestné činnosti v počtu nasazených skimmovacích zařízení (technické zařízení montované na bankomaty umožňující zkopírování elektronických údajů z platební karty). Organizovanou trestnou činností v oblasti platebních karet se v minulosti zabývaly skupiny bulharských a rumunských občanů. V uplynulém roce se páchání skimmingu (podvodné jednání, při kterém pachatelé zkopírují údaje z magnetického proužku karty bez vědomí právoplatného držitele karty) na našem území zabývaly i skupiny občanů ze zemí bývalého Sovětského Svazu, a to Rusové, Litevci a Ukrajinci.

Na území České republiky docházelo ke skimmování dat z platebních karet a jejich PIN kódů na bankomatech, následně výrobě padělků karet a výběrům finanční hotovosti na bankomatech v ČR i zahraničí. Různé skupiny organizovaných pachatelů v uplynulém roce nasadily na bankomaty v ČR skimmovací zařízení v 78 případech (srovnatelné období roku 2008 - 49 případů). K největšímu nápadu této trestné činnosti došlo v Praze.

Skimming platebních karet je mezinárodní, vysoce organizovaná trestná činnost, která se stala celosvětovým problémem. Efektivním nástrojem v boji proti této trestné činnosti je mezinárodní spolupráce. Také je ke spolupráci využíváno přímých kontaktů s kompetentními policejními složkami evropských států. Výsledkem spolupráce mezi zahraničními bezpečnostními sbory je efektivní a velmi potřebný přenos informací.

V roce 2009 opět došlo ke zvýšení technické úrovně nasazených skimmovacích zařízení. Pachatelé jsou schopni vyrobit různé nástavce na bankomat, které jsou laickým pohledem téměř nezjistitelné.

Prognóza vývoje

Na základě dosud zaznamenaných trendů a dynamiky je možno předpokládat nárůst padělků u bezhotovostních platebních prostředků, zejména platebních karet.

U padělků bankovek dochází ke snižování počtu záchyťů, které je způsobeno emisí nových bankovek. Tyto jsou opatřeny ochrannými prvky vysoké kvality a těžké napodobitelnosti. Ztíženou situaci mají padělatelé i díky výpočetní a reprodukční technice, která díky vlastnímu kódování, bankovky netiskne nebo vytištěnou reprodukci bankovky graficky znehodnocuje. Stále jsou u padělaných bankovek zjišťovány kvalitněji napodobené ochranné prvky a u padělků EURO se zvyšuje kvalita padělků vyšších nominálních hodnot. Vzhledem k uvedeným skutečnostem je předpoklad, že mimo naši měnu, která bude mezi padělky dominovat, bude nejčastěji zadržovanou padělanou měnou na území České republiky EURO.

V oblasti platebních karet lze konstatovat, že, zejména se zvyšujícím se počtem vydaných a používaných platebních karet, neukončenému přechodu na čipovou technologii, zanedbávání prevence ze strany bankovního sektoru, bezvívového styku v EU a volnému průjezdu v rámci schengenského prostoru, bude nadále docházet k nárůstu této trestné činnosti. Organizované skupiny pachatelů se budou zabývat trestnou činností, jak dnes již známým paděláním platebních karet, tak v oblasti elektronického bezhotovostního styku prostřednictvím Internetu. V blízké budoucnosti lze očekávat další nové formy a způsoby stávající trestné činnosti, např. zneužívání pokladních terminálů jejich nezákonnými úpravami.

7) Problematika závažné majetkové trestné činnosti

Charakteristika a projevy trestné činnosti

V roce 2009 došlo ke statisticky poměrně významnému poklesu počtu krádeží motorových vozidel o zhruba 20 procent z 18793 vozidel odcizených v roce 2008 na 14770 odcizených vozidel v roce 2009, což představuje pokles o 4023 vozidel. Z pohledu delšího časového horizontu lze říci, že od roku 2004 počet krádeží motorových vozidel stále mírně klesá. Příčin tohoto trendu je celá řada, ale za zásadní považujeme dvě:

1. V souvislosti s otevřením hranic v rámci EU se stále větší počet pachatelů z České republiky zaměřuje na krádeže vozidel v zahraničí, zejména v Rakousku a Německu. Týká se to především luxusnějších vozidel a motocyklů. Je to dáno ekonomickou situací, kdy v těchto zemích mají pachatelé větší výběr zejména luxusních vozidel.
2. Stále se zvyšující úroveň zabezpečení vozidel. Odcizení nejmodernějších typů vozidel není jednoduchá záležitost a vyžaduje od pachatelů speciální znalosti a poměrně nákladné elektronické vybavení. Z tohoto důvodu hledají pachatelé jiné cesty k nelegálnímu získání vozidel (různé formy podvodů).

Lze tedy říci, že vlastní krádeže se částečně přesunují mimo teritorium ČR a dochází k určitému snížení krádeží přesunem k jiným formám této trestné činnosti. U úvěrových podvodů odhadujeme v posledních letech poměrně značný nárůst. Statisticky ovšem nejsou podvody, kde je předmětem zájmu motorové vozidlo, zvláště vykazovány, což neumožňuje přesnější vyhodnocení tohoto trendu. Další statistické ukazatele, které se nijak významně nezlepšují, tyto závěry potvrzují. Nezvyšuje se počet nalezených vozidel, objasněnost zůstává na stále stejně nízké úrovni (v posledních třech letech mezi 14-16 %). Stejně tak celkové škody se nijak významně nesnižují.

V loňském roce jsme zaznamenali nárůst počtu žádostí o spolupráci ze strany cizích států, zvyšuje se počet českých občanů zadržených a následně odsouzených za tuto trestnou činnost především v Rakousku a Německu.

Struktura pachatelů se příliš nemění, většinu tvoří recidivisté. Mezi stíhanými a vyšetřovanými osobami představují podle statistiky asi dvě třetiny z celkového počtu. K tomu je třeba také podotknout, že osoby podezřelé z této trestné činnosti jsou z hlediska důkazní nouze často stíhány za jiné trestné činy (např. podílnictví, legalizace výnosů z trestné činnosti), než za konkrétní krádež, což celkový pohled velmi zkresluje. Mezi stíhanými osobami stabilně statisticky figuruje 5-10 procent cizinců, ve skutečnosti bude tento stav výrazně vyšší. Této trestné činnosti se v ČR věnují především osoby ze států bývalého Sovětského svazu, zejména z Ruska, Ukrajiny, Moldávie, Litvy, ale i dalších. Z dalších zemí se jedná především o občany Polska, Slovenska a Bulharska. I v loňském roce jsme pozorovali, že tyto osoby tvoří stále častěji společné organizované skupiny s našimi pachateli, krádeže páchají v bývalých západních zemích (Rakousko, Německo, Švýcarsko, Itálie) a na našem území pak dochází k legalizaci těchto vozidel. Zahraniční pachatelé jsou často organizátory a objednavateli této trestné činnosti.

Největší nápad této trestné činnosti je dlouhodobě v hlavním městě Praze, následují severní a střední Čechy. Počet krádeží v těchto třech regionech představuje téměř 70 procent z celkového počtu případů. Nejlepší situace, co se týče nápadu této trestné činnosti, je v Jihočeském kraji. Kromě velkých aglomerací představují riziková místa především rekreační oblasti.

Podle dostupných dat a odhadů lze usuzovat, že i v roce 2009 byla v České republice většina odcizených vozidel demontována. Jedná se především o vozidla nižší a nižší střední

třídy, u kterých je největší poptávka po náhradních dílech (největší procento odcizených vozidel je ve stáří 5 – 10 let). Přibližně 20-30 % odcizených vozidel je zlegalizováno a znovu uvedeno do provozu v ČR nebo je určeno pro export (především na Ukrajinu přes Polsko, v těchto případech jde většinou o luxusnější vozy). Pokračoval trend velmi častého anonymního pronajímání garáží, bývalých zemědělských statků nebo průmyslových objektů především v malých obcích, kam pachatelé nejprve odcizené vozidlo přivezou a na delší čas ho zde "uklidí", než ho zlegalizují či rozmontují na náhradní díly. Jsou odcizována především vozidla těch typů, které jsou nejčastěji v provozu a u kterých je největší poptávka po náhradních dílech. Je to dáno především celkovou ekonomickou situací, kdy značná část obyvatel nemá finance na zakoupení nového vozu nebo originálních dílů.

Největším problémem je velmi vysoký stupeň organizovanosti pachatelů a zvyšující se podíl mezinárodního prvku. Mezi nejnebezpečnější prvky a projevy patří následující:

- zvyšující se podíl cizinců, kteří často trestnou činnost organizují, jedná se především o ruskojazyčné skupiny, které mají stále vyšší stupeň organizovanosti a disponují vynikajícím technickým vybavením; stále častěji je užíváno násilných projevů jak uvnitř skupin (např. odstrašení při možnosti vyzrazení), tak navenek;
- krádeže vozidel v zahraničí, jejich následný převoz a legalizace v ČR;
- propojení na další skupiny páchající jiné druhy organizované trestné činnosti, legalizace zisků z trestné činnosti;
- napojení na policii či orgány státní správy (např. registry motorových vozidel)
- zvyšující se možnost použití přímého násilí ze strany pachatelů např. při neúspěšné krádeži, velmi často jsou tito pachatelé ozbrojeni;
- zvyšující se počet typově nejzávažnějších případů s velmi vysokou škodou – krádeže kamionů, stavebních strojů, luxusních vozidel a sériové krádeže více vozidel najednou, např. z prodejen nebo skladů.

Prognóza vývoje

Dá se očekávat, že poptávka po levných náhradních dílech v ČR nebude klesat a bude se tedy i prohlubovat trend krádeží vozidel za tímto účelem. V minulých letech byl zaznamenán stoupající zájem o speciální vozidla, především stavební stroje. Jedná se o celoevropský trend, byl zaznamenán zvýšený vývoz těchto vozidel především přes německé přístavy do Ruska, další cílové země jsou například Ukrajina, Polsko a Balkánské státy. Poměrně značná část stavebních a zemědělských strojů však končí po odstranění identifikačních znaků i u českých firem.

Vzhledem ke stále stoupající úrovni zabezpečení nových vozidel je možné předpokládat, že pachatelé budou hledat nové a co nejjednodušší cesty k jejich získání, tedy formou násilné trestné činnosti. Může to být například formou klasických loupežných přepadení, která zatím u nás nejsou příliš častá. V některých evropských zemích se objevily případy určitého „výpalného“, kdy je odcizen drahý automobil a za určitý poplatek majiteli vrácen. Zvyšují se počty případů, kdy jsou vozidla odcizena přímo z prodejen, skladů, autosalonů nebo podobných objektů, obvykle za pomoci předem odcizených originálních klíčů. Často je takto odcizeno více vozidel najednou větší skupinou pachatelů.

S uvolněním kontroly na státních hranicích souvisí i stále častější případy, kdy pachatelé vyjíždějí za krádežemi vozidel do cizích států. Riziko odhalení je velmi malé a dá se očekávat další zvýšení tohoto jevu. Jedná se zde především o krádeže luxusních vozidel, kdy pachatelé

z ČR mají v západních zemích větší výběr. Naopak u nás bude pravděpodobně stoupat počet krádeží spáchaných cizinci z dalších východních zemí.

K legalizaci vozidel se stále častěji užívá identifikačních znaků vozidel skutečně vyrobených a následně vyvezených mimo země Evropské Unie, což snižuje možnost pozitivní lustrace takového vozidla v Schengenském informačním systému.

plk. Mgr. Pavel Hanták
tiskový mluvčí ÚOOZ SKPV